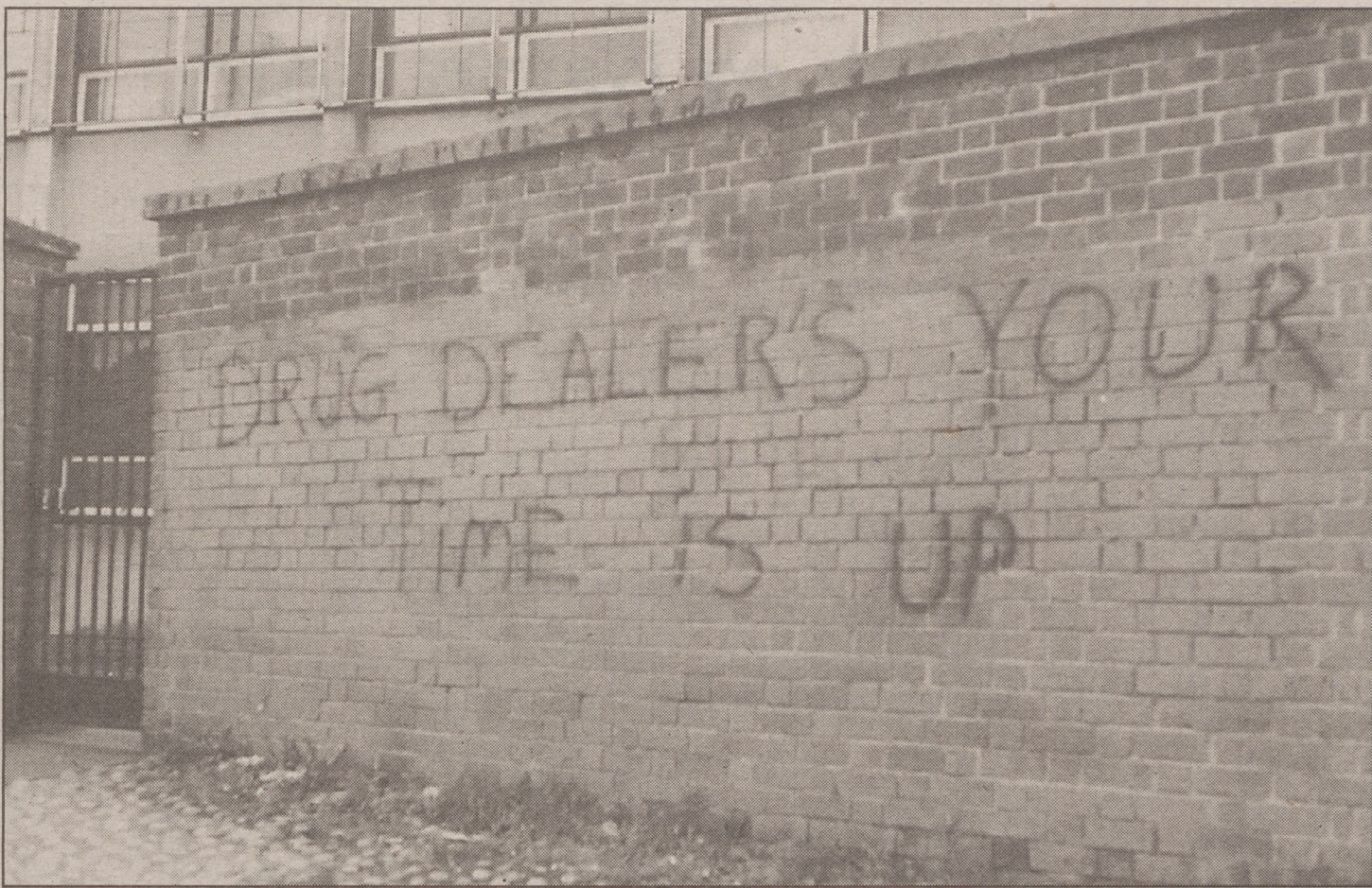

*Ipar Irlanda:
paramilitarren justizia*

«Droga trafikatzailak: zuen ordua iritsi da», dioten grafitia Belfastko auzo katoliko bateko hormetan.
KAREN MC CARTNEY

Narkotrafikatzailen aurkako kanpaina auzo katolikoetan

Drogaren Aurkako Ekintza Zuzena edo IRAren ezkutuko lana?

A bendutik Belfastko auzo katolikoetan bost lagun hil dituzte. Bostek ezaugarri bertsua zuten: bala bana buruan. Gainera, bostak droga trafikoan nahastuta egoteaz akusatuta zeuden. Bosten hilketaren erantzukizuna talde berri batek hartu du, Drogaren Aurkako Ekintza Zuzenak. Baina zer dago talde horren atzean?

Koldo Aldabe / Donostia

BATZUENTZAT argi dago, talde hori Irlandar Armada Errepublikarrak (IRA) narkotrafikoaren aurka hasi duen kanpainen hilketak egiteko erabiltzen duen ezizena da. Hilketak auzo katolikoetan gertatu dira, eta biktimek bala bana jaso dute buruan. Modu horretan jokatzeko zuten IRA ere narkotrafikatzailen aurka su-etenaren aurretik. 1994ko abuztuan su-etena iragarri zuenez, IRAren izenean hilketak horiek aldarrikatzea, lekarkeen ondorio politikoa kontuan hartuta, ez zen egokia. Horregatik Drogaren Aurkako Ekintza Zuzena izena «asmatu» dute paramilitar errepublikarrek. Beraz, argi dago IRA dela talde berri horren izenpean ezkutatzeko dena. Hori da Ipar Irlandako alderdi unionistek eta Polizia iparrirlandarrak (RUC) uste dutena. «Taldea terrorista bateko buruzagi ezagunak daude atentatu horien atzean», adierazi zuen ostegunean hilketak horiek ikertzen diharduen polizi agenteak. Poliziaren arabera, IRAren zati batek zuzentzen du Drogaren Aurkako

Ekintza Zuzena taldea.

Politiko unionisten ustez, hilketak hauek IRAk duela urte eta erdi iragarritako su-etena hautsi egin duela adierazi nahi dute. Orain arte droga trafikatzailak

toz bat Londres eta Sinn Feinen arteko elkarriketak eten egin beharko lirakekeela esatean. Kenneth Maginnis Defentsa Gaierako arduradunaren iritziz, elkarriketak haustek «aitzakia paregabea emango lioke Sinn Feini Londres IRAren su-etenaren amaiera bultzatzeaz akusatzeko». «Ezin da Sinn Fein bake prozesutik erretiratzera bultzatuko lukeen ezer egin», esan du asteon Maginnisek.

Gerry Adamsek zuzentzen duen Sinn Fein alderdiak uko

Sinn Feinek ez ditu atentatuak gaitzetsi eta, horren ordez, Ipar Irlandaren etorkizun konstituzionalari buruzko elkarriketak hasteko exijitu dio Londresi

izan dira biktimak, baina aurretik zuten hilketak politikoa izango direla esaten hasi dira, eta Londresko Gobernari presio egiten hasi dira, Sinn Fein alderdi errepublikarrek. Beraz, argi dago IRA dela talde berri horren izenpean ezkutatzeko dena. Hori da Ipar Irlandako alderdi unionistek eta Polizia iparrirlandarrak (RUC) uste dutena. «Taldea terrorista bateko buruzagi ezagunak daude atentatu horien atzean», adierazi zuen ostegunean hilketak horiek ikertzen diharduen polizi agenteak. Poliziaren arabera, IRAren zati batek zuzentzen du Drogaren Aurkako

egin dio azken atentatuak gaitzesteari. BBCko irratsaio batean joan zen asteartean Sinn Feineko mahai nazionalako kide bati eginiko elkarriketan, alderdi errepublikarrek azken hilketak gaitzesten al dituen berderatzi aldiz galdetu arren, ez zion erantzun galderari. Erresuma Batuko eta Hego Irlandako gobernuen presioa ere gero eta handiagoa da. Sinn Feinek, ordea, orain arte tinko eutsi dio jarrerari horri eta, eztabaida horretan sartu gabe, Ipar Irlandaren etorkizun konstituzionalari buruzko alderdi guztien arteko negoziazioei berehala ekiteko exijitu du. X

adar politikoa— lehendakariordeak dioenez, «kontraesana ez da erreala, hala dirudien arren». Berre ustez, ezin dira ulertu zigor jipoiak kontestu historiko-politiko batetik kanpo. Whitek esplikatu duenez, «70eko hamarkadaren hasieran, gatazkak bere puntu gorena jo zuenean, Poliziak eginkizun militar hutsa hartu behar izan zuen, eta terroristak jazartzeari ekin. Beraz, ordena publikoan hutsune bat gertatu zen eta paramilitarrek bete behar izan zuten».

Lealisten ustez, jipoia azken errekurtsioa da; errepublikarrek erabiltzen dituzten disuasio neurri berak erabiltzen dituzte biolentzia fisikoa erabili baino lehenago. Whitek dioenez, sistema horrek fruituak ematen ditu normalean, eta, gainera, jipoiak jaso dituzten delitugileek ez dira berriro beren iraganeko ekinbidera itzultzen. Ipar Irlandakoa krimen politikoak ez diren gainontzeko delituen tasa Europako txikiena da. Hala ere, ezin dira lotu paramilitarren jardura eta datu hau.

Whitek adierazi duenez, «urtebete baino gehiago su-eten egoeran daramagun arren, jendeak paramilitarregana joaten segitzen du. Lehenik eta behin, 25 urteko ohitura delako eta, bestetik, jakina delako justizia epaitegiek baino hobeki egikartzen dutela». Dena dela, datuek diotenez, «maldan behera dagoen ohitura da, eta maldan behera segituko du RUCek Polizia normal baten jardura bereganatzen duen heinean».

RUCek etorkizunean izango duen eginkizuna bake prozesuak jarraitzen duen bidearen arabera izango da, eta gaur egun dagoen egoera ikusita, ez dago batere argi Polizia normal bihurtuko dela. Bitartean, «hutsunea» dagoen bitartean, argitzeke gertatzen da zeinek duen Ipar Irlandan justizia egiteko legimitatea. X

tzat hartzen RUC delakoa, berau «Estatu protestante bat zerbitzatzeko sortu, eta asmo horrekin funtzionatzen duelako gaur egun ere». Austinek dioenez, RUCen zeregin nagusia politikoa izan da beti: «Bere lana subertsiboak eta subertsibogaiak atxilotu eta identifikatzea baino ez da. Ondorioz, delitugile eta pertsona antisozialek izan dute eta egun oraindik badute immunitate nabarmena».

Austinek adierazi digunez, «immunitate hori» estrategia jakin baten aldea besterik ez da. Poliziak ez zituen jarraitzen horrelako delituak, beti ere informazio politikoren truke. Bere iritziz, delitugileak Poliziaren kolaboratzaile aritzen ziren eta dira. «Horrela, delitugileak barruko etsai bihurtu ziren, eta argi dago beren jardura Erresuma Batuko Gobernaren estrategiaren parte bihurtu zela gure komunitatea desmoralizatzeko», dio Austinek.

Ordena publikoan hutsunea • Azken 25 urteotan izandako enfrentamendu eta gatazka egoerak haxe sortu du Austinen hitzetan: «Ordena publikoaren barruan hutsune nabarmena auzo nazionalistetan. Auzokideak ez doaz poliziengana, Polizia saihestea posible bada bederen, eta, beraz, talde armatuak laguntza zabala du». Austinek IRAk erabiltzen dituen metodoak kritikatu egiten ditu, baina zigor fisikoa azken baliabidea dela deritzo. Austinek dioenez, «astero, lan egiten dudan Sinn Feinen bulegoetan gurasoak eta beren seme edo alaba delitugileak etorri ohi dira. Normalean, hitzaldi soil bat nahikoa izaten da beren ekinbidea uzteko; kasu batzuetan, ordea, ez du funtzionatzen. Orduan IRAk parte hartzen du. Lehenbizi abisatu egiten dute. Ondoren, gauean etxetik ateratzea eta auzoko zenbait taberna eta klubetan sartzea debekatzen diete. Beste alternatiba bat izan ohi da eraso dioten pertsona edo komunitateari diruz edo lan eginez laguntzea. Baina saio guztiek kale egin eta delitua egiten jarraitzen badu, gaztea aurrez aurre izango da IRArekin, eta horrek zigor jipoia bat jasotzea ekarri ohi du».

Etorkizunari dagokionez, Joe Austinek uste du IRAk utzi egingo duela duen polizia rola, beti ere nazionalistek legitimo datusaten polizia bat sortzen baldin bada. Bere ustez, «orduan bukatuko dira zigor jipoiak, ez lehenago».

Auzo protestanteetan egoera bestelakoa da • RUCen legimitazioa ez da zalantzan jartzen auzo lealisten. Horietan sartzen diren kideen % 90 baino gehiago protestanteak dira jatorriz, eta horrek erraztu egiten du protestanteek beren «Poliziatzat» hartzea RUC delakoa. Hala ere, nazionalistek bezala, baina beste arrazoi batzuegatik, unionistak ere Polizia alternatibo baten jardueraz baliatzen dira: UFF (Ulsterko Askatasunaren Aldeko Borrokalariak) eta UVF (Ulsterko Bolondresen Indarrak). John Wite Alderdi Demokratiko Unionistako (UDP) —UFFren